THE LIBRARY OF THE
JUN 2 1927
UNIVERSITY OF ILLINOIS

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 142. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк, 21. червня, 1927.

VOL. XXXV. No. 142. Jersey City, N. J., Tuesday, June 21. 1927. THREE CENTS

СТ. ЛУИС ВИТАЄ ЛИНДБЕРҐА

ГОРЯЧІ ОВАЦІЇ ДЛЯ ЛЕТУНА В ЙОГО РОДИННІМ МІСТІ.

СТ. ЛУИС, 18. червня. — Серед надзвичайно горячої евації витало се місто летуна Линдберга, котрий приїхав сюди вчора.

Вулицями міста станули непроглядні товпи народа, які начислювано на 500,000 душ. З камениць повівали прапори. Гуділи сирени, труби й всякі нові прилади до гуку, придумані спеціяльно на сю оказію. Летуна обкидували рожами.

На великім принятті, справленім для нього, йому надано титул полковника в резерві.

Запалови міста не можна подивуватися, коли взяти під увагу, що Ст. Луис се родинне місто Линдберга, та що літак Линдберга, на якому він відбув історичний лет, зветься „Дух Ст. Луиса".

Завтра Линдберг бере собі день „летничого спочинку".

БЕРД БУДЕ ЛЕТІТИ ДЛЯ СТВЕРДЖЕННЯ НАЙКРАЩОЇ ВОЗДУШНОЇ ДОРОГИ ДО ЕВРОПИ.

МАЄ СТУДИЮВАТИ ВІТРИ, МРАКИ, ЛЕДИ И ИНШІ НЕБЕЗПЕКИ ПОДОРОЖИ.

НЮ ЙОРК, 18. червня. — Відомий американський летун Берд все ще жде на гарну погоду зі своїм вилетом у безперервну дорогу до Европи.

Хоча його лет буде вже третим з ряду летом з Америки, все таки Берд каже, що він буде мати основнійші завдання як два попередні. Коли лети Линдберга й Чеймберлина доказали, що подорож з Америки до Европи є можлива, він хоче винайти, котра дорога є найкраща. Він збирається кермувати своїм літаком як кораблем; буде покористовуватися морськими інструментами; буде студіювати донесення про погоду з кораблів, леди, мраки, вітри й другі обставини погоди, щоби на основі сих усіх даних найти, яка дорога межи континентами найліпша й найбезпечнійша.

Він говорив нині, що відай вилетить у вівторок вечером.

НАЗВАЛИ МІСТО ПІСЛЯ ЛИНДБЕРГА.

ПЕРШЕ МІСТО СЬОГО ІМЕНИ ПОВСТАЛО В СТЕЙТІ ПЕНСИЛВЕНІЇ.

СТ. ДЖАНС, ПА., 18. червня. — На стейтовій дорозі між Гейзелтоном а Вилкс-Баре, недалеко від Албертса, повстало тепер нове містечко, яке названо після першого американського летуна, що дістався з Америки до Европи, Линдбергом.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗАКИДАЄ „ЧЕРВОНИМ" ТЕРОР РОДИН КУШНІРІВ.

ПОДАЄ ЦІЛУ ЛІСТУ РОБІТНИКІВ, НАПАДЕНИХ ПО ДОРОЗІ ДО РОБОТИ.

НЮ ЙОРК, 18. червня. — Едвард Ф. Мекгрейді, секретар комітету Американської Федерації Праці для реорганізації кушнірської юнії в Ню Йорку, видав публичну заяву, в котрій каже, що „червоні" страйкарі в сьому промислі нападають навіть на доми робітників, які не вийшли на страйк. Він подав лісту 360 робітників, які не вийшли на страйк, а котрих страйкуюча менчість нападала в їх домах, щоби заставити їх вийти на страйк. Ліста подає число робітників, нападених по дорозі до праці.

ІМІГРАНТИ ПОТРЕБУЮТЬ МЕНЧЕ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОМОЧИ ЯК РОДОВИТІ АМЕРИКАНЦІ.

МИЛОСЕРНЕ ТОВАРИСТВО ВИДАЄ ЦІКАВИЙ РАПОРТ.

НЮ ЙОРК, 18. червня. — Нюйорське Милосерне Товариство в своїм звіті заперечує цілий ряд думок, загально принятих американською суспільностю. Межи иншим звіт каже, що думка, немовби помочи з публичних милосерних інституцій потребували головно імігранти, є неоправдана. Товариство рахунком доказує, що американські уроженці вживають милосердних інституцій богато частійше, як імігранти.

Товариство подає причини, які заставляють людий шукати за публичною допомогою. На його думку, головною причиною є постепенне обниженнє заробітної заплати та подорожіннє комірного.

Звіт звертає увагу на зріст числа занедужань на серце.

МІСТО НЮ ЙОРК МАЄ ВИКУПИТИ ПІДЗЕМНІ ЗЕЛІЗНИЦІ.

ПЛЯН ПЕРЕНЕСТИ НА МІСТО ВЛАСНІСТЬ 217 МИЛЬ ЗЕЛІЗНИЦЬ.

НЮ ЙОРК, 18. червня. — Самуель Онтермейер, спеціяльний адвокат комунікаційної комісії, виробив плян, після якого нюйорські надземні й підземні зелізниці трох систем малиби стати власностю міста.

Коли плян перевести в життя, місто сталоби властителем 217 миль зелізниць. В руках приватних підприємців осталаби лишень частина Бродвейового собвею, довга на 48 миль. Кошта купна малиби виносити 238 міліонів долярів.

УРЯД ЗАХОПИВ ОРУЖЕ, ПРИЗНАЧЕНЕ ДЛЯ МЕКСИКА.

САН ПЕДРО, Каліфорнія, 18. червня. — Департамент судівництва приказав задержати два троки, повні амуниції, призначеної для висилки в Мексико. Купець, що вислав сю амуницію, вкривається перед федеральними урядниками.

ЛЕТУНИ ПАРАДУЮТЬ ВЖЕ ЗІ СВОЇМИ ЖІНКАМИ.

БЕРЛІН, 17. червня. — Жінки Чеймберлина і Левина прибули до Бремен з півночі і спали спокійно в кабінах, коли до них запукали їх мужі та забрали сейчас до літаків і відвезли до Берліна. Їзда в літаках таки не дуже їм припала до вподоби і вони заявили, що таки воліють їхати зелізницею. По дорозі до Берліна вступали вони до Гамбурга і Магдебурга, куди їх запрошено. Летунів і їх жінок витали там тисячі людей, а місто справило їм гарне приняття.

Левин їхав аеропляном, яким кермувала німецька пільотка Мисс Роше, що має всего 23 роки і є знаменитим летуном.

ЗВІЛЬНЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

В Рівному почався дня 27-го травня процес проти українських послів — Козицького, Чучмая і Павла Васильчука, обжалованих за нібито підбурюючі промови в Почаїві. Дивоглядний цей процес. Ведеться він вже третій рік. Перший суд послів засудив, але апеляційний суд в Люблині зніс присуд. Знов Найвисший Суд уневажнив рішення люблинського суду. Згодом відбувався суд аж у Вільні, але його відрочено; тепер судили у Рівному.

Після дводенної розправи оголошено 28. травня ц. р. пізно в ночі присуд, яким звільнено обвинувачених від вини і кари.

Присуд зробив велике враження в цілім місті.

ПІД ЗНАКОМ СПОРТУ.

Як було заповіджено, до Львова зїхала зі столиці Закарпатської України — Ужгороду дружина копаного мяча „Русь", а з нею кількох громадян зі секретарем соц.-дем. партії Клочураком. Приїзд закарпатських гостей став нагодою до вияву сердечних почувань національної спільности. Почінаючи від Гребенова, на кожній більшій стації (Сколе, Синевідсько, Стрий) зустрічали милих гостей сотні громадян, закидували їх цвітами. У Львові, хоч це була 11-а год. ночі (пятниця), зібралось до 500 осіб і зготовили гостям зустріч, якої давно не оглядав львівський дівірець. Після привітів, під звук пісень і окликів „слава", гості відїхали до Народної Гостинниці. В суботу й неділю перед полуднем звиджували вони українські музеї, інституції і т. д., а обідва пополудня змагалися з „Україною". В неділю вечером відбувся в салях Народного Дому равт, на який численно зійшлося українське громадянство. Гостей привитав прекрасною промовою голова Просвіти М. Галущинський. Від гостей промовив секр. Клочурак. Спільна забава протягнулася до самого рана.

СТРАШНА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

В Еспанії мала місце страшна залізнича катастрофа, яка повстала ізза зударення тягарового та особового потягу. Число ранених та вбитих виносить 300 осіб.

БРАТ ХОТІВ СКИНУТИ СЕСТРУ З БАЛЬКОНУ.

Поліція арештувала Едварда Фіялковского, 24-літнього, замешкалого у Львові при вул. Жовківській 74. Він, після суперечки з сестрою Альбіною, намагався скинути її з висоти першого поверху на вулицю. Коли надійшов постерунковий, Фіялковскі хотів кинутися на нього.

ГАРНИЙ СУБЛЬОКАТОР.

Павлина Фельшиньска, замешкала при вул. Сапеги 65 (у Львові), повідомила поліцію, що її субльокатор забрав з собою без відома родичів її 16-літню дочку, Ванду, яка забрала гардеробу і готівку. Обоє втікли в невідомому напрямку.

ГРОШІ ПРИБУВАЮТЬ.

„Українська Нива", орган Пілсудского на українській мові у Варшаві, що виходила досі що тижня, буде виходити надалі сім разів на місяць — 1, 5, 10, 15, 19, 24 і 28 числа кожного місяця.

КОНЕЦЬ ДОВОВИЖНОГО ПРОЦЕСУ.

Ділося це у вересні 1925 року, коли до львівської тюрми при вул. Баторія привезено політичного вязня Костинюка, якого в нелюдський спосіб скатувала поліція та ледви живого привезла сюди зі Стрия. Політичні українські вязні, що відбувають тут довголітню кару, зробили з цього приводу демонстрацію, кричали, домагаючися людяности й співали революційні пісні. Тоді дозорці, діставши приказ перевести вязнів до Бригідок, у звірський спосіб побили інжинира Мельника, Зиблікевича та инших. Ця справа викликала обурення цілого культурного світу, стягнула з Варшави окремі слідства, а епільог її такий, що тепер поставлено політичних вязнів перед суд за — бунт і побиття тюремної служби.

Розправа розпочалася 20. травня ц. р. проти слідуючих обжалованих: інж. А. Мельника, Е. Зибликевича, Б. Зеленого, В. Коваленка, М. Бігуна, Г. Кранця, Р. Барановського, Ф. Воробця, Д. Кеппеля й І. Вайнштока. Скільки вині обжаловані, видно найкраще з того, що представив у своїх зізнаннях інж. Мельник, якого дозорці виволікли були з келії за ноги, тягли по сходах, били та копали чоботами, а коли перевели непритомного до Бригідок, кинули його до пивниці, де він на бетоновій долівці пролежав дві доби. Лікарі ствердили в нього зломання ребра, підбиті очі й синці по цілому тілі.

Це саме зізнавали й прочі, що зазнали рук і кованих чобіт дозорців.

По кількадневній розправі, вязнів звільнено від вини і кари, бо не доказано їм жадного злочину. Це й було до предбачення і тільки дивуватися треба, на що тягнено людей по судах, замісць потягнути одиноко винних дозорців. Вязнів боронили адвокати: Ганкевич, Волошин, Герасимович, Марітчак і Ксер.

ПЕРЕМІНИ НАЗВ МІСЦЕВОСТЕЙ НА УКРАЇНІ.

Село Пологи, запорожської округи, де родився голова Ради народних комісарів Чубар, переміняється на його честь в Чубарівку, село Федорівка — на Власівку, мабуть також у честь Чубаря, якому на імя Влас, а село Іванківці, камянецької округи — на Затонівку (звідси походить заступник голови Ради народних комісарів Затонський).

Досі на Україні в сей спосіб вшановувано ріжних комуністичних діячів всесоюзного маштабу, зі спеціяльною увагою до осіб польської народности (Дзержиньский, Домбаль, Мархлевский, Уншліхт, Воровський, Кон і т. п., навіть Вечоркевич і Багінський!), а тепер черга приходить і на українських комуністичних діячів. Українство таки йде в гору і наші люди вже зважуються і місцевих, своїх діячів шанувати.

ВКРАВ 500 ДОЛЯРІВ І ВТІК.

У вестибюлі Міської Каси Ощадности у Львові пополнено в суботу, 28. травня ц. р., знану крадіж. В хвилі стиску, штучно витвореного, вирвав невідомий справник з рук клієнтки каси, поміщиці Володкевичевої пачку долярових банкнотів на суму 500 долярів. На нагле зарядження прокуратури замкнено зараз всі входи до каси й переведено особисту ревізію у всіх осіб, але без успіху.

БЕЗПРИТУЛЬНІ НА УКРАЇНІ.

Державні і громадські установи України утримують 125 тисяч безпритульних дітей у дитячих будинках. Минулого року підібрано з улиць 14 тисяч дітей, цього року мають намір підібрати ще 11 тисяч безпритульних, але багато ще лишиться на улицях, бо нема куди приміщувати безпритульних. В складі безпритульних по дитячих будинках є 20 тисяч переростків, се зн. спосібних до роботи підлітків.

МІСТ З БОФАЛО ДО ФОРТ ІРІ.

Дня 1. червня отворено для ужитку новий міст понад ріку Ніагару між містом Бофало і Форт Ірі в Канаді. Міст коштує 5,500,000 долярів і називають його мостом мира на памятку того, що через сто літ не було війни між Канадою і Злученими Державами.

ПРИСУД В ПОЛІТИЧНІМ ПРОЦЕСІ У ВІЛЬНІ.

Дня 10. травня закінчився у Вільні процес проти 32 Білорусинів, обжалованих в приналежности до Комуністичної Партії Білорусі. 13 осіб звільнено, прочих засудили на тюрму від 12—1½ року. Разом засуджено на 109 літ тюрми.

СКІЛЬКИ КОШТУВАЛИ ВАРШАВСЬКІ ВИБОРИ ДО МІСЬКОЇ РАДИ У ВАРШАВІ?

Платня персоналу головного виборчого комітету винесла 400 тисяч золотих. Квоти, які видали окремі партії на вибори, доходять певно до кількох міліонів золотих.

СОВІТИ ВИПРАВДУЮТЬ ПОСЛІДНІ РОЗСТРІЛИ

КАЖУТЬ, ЩО ЦЕ ВІДПЛАТА ЗА АТАКИ АНҐЛІЇ.

МОСКВА, 19. червня. — Московський орган „Ізвестія" заговорив перший раз по довшій мовчанці про послідні розстріли. Він каже, що богато з ростріляних було би не втратило життя, як би Лондон не був розпочав терористичної акції, на які робітничо-селянська влада мусіла відповісти розстрілами князів, банкирів і білогвардейських офіцирів. Цікаве тільки те, що виправдуючи большевицькі розстріли, згадується про Анґлію, а ні словом про підкинену в Ленінграді бомбу ані про виколієний поїзд, на які покликувано передше.

Другий московський орган „Правда" заявляє, що вся буржуазія заходиться від плачу над розстрілами кількох контрреволюціонерів, а забуває, що в самій тільки Болгарії в 1926 році розстріляно 356 комуністів, а 50,000 арештовано, а в Злучених Державах забито за 6 місяців 42 робітників, 820 ранено, а 2,078 заарештовано.

ВЖЕ ЗІХАЛИСЯ НА МОРСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

СЕРЕД ДЕЛЕҐАТІВ ПАНУЄ ДОБРИЙ НАСТРІЙ.

ЖЕНЕВА, 19. червня. — Американський представник на морську конференцію амбасадор Гибзон дав в своїм готелю мале приняття для других делеґатів, що приїхали на наради. З того, що між телеграмами панував дуже сердечний тон, вносять, що конференція готова увінчатися позитивним успіхом. Делеґати думають тепер головно над тим, як притягнути французьких і італійських делеґатів, які прийшли на наради тільки в формі „дорадників" і „інформаторів".

ПОАНКАРЕ ЇДЕ НА ПРОТИНІМЕЦЬКІМ КОНИКУ.

ОБВИНУВАЧУЄ НІМЦІВ В НЕЩИРОСТИ. — ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА НЕ ПОГОДЖУЄТЬСЯ З ПРЕМІЄРОМ.

ПАРИЖ, 19. червня. — В місті Люневіл, яке знаходиться на арені, на якій зводилися бої з Німцями підчас світової війни, виголосив французький премієр Поанкаре сеї неділі промову, в якій по своєму давному звичаю накинувся знова на Німеччину. Його мова ніяк не йде в парі з духом Льокарна і з змаганнями Бріяна, довести до правдивого порозуміння між Францією а Німеччиною.

Поанкаре згадав за війну і ті терпіння, які через ню переніс і переносить ще й тепер французький нарід. Він заявив, що він не може навіть казати народови, щоби забув за ті терпіння, бо в той спосіб він би доразжував Французови ампутацію дуже важної части тіла і душі. З того одначе не виходить, що нарід французький мусить мати вічну ненависть до своїх сусідів Німців, які спричинили ті болі. Ні. Геройський і джентельменський французький нарід нераз вже дав докази, що він вміє ворогів покорити, але вміє і забувати ті болі, які йому завдано. Та до цего треба щирої волі з боку ворогів, а в тім випадку з боку Німців. Цего одначе не видно. Німеччина могла вже давно щиро заявити, що вона зрікається по щирости, не під примусом, але з доброї волі, Альзації і Льотарингії та що вину за світову катастрофу не поносить німецький нарід, але німецький кайзер та німецькі юнкри. Того всього досі не зроблено, хоч в 1870 році поступили в подібний спосіб Французи. Німці, як видно з того, ще досі солідаризуються з політикою кайзера.

Німеччина рівнож не виконала зобовязань, вона не розвязала мілітарних організацій ні не знищила фортифікацій, вона й раз-у-раз заявляє, що не буде могла сплатити репарацій.

Ціла та бесіда премієра не викликала доброго вражіння навіть серед париської преси, яка подала, що треба надіятися від промов премієрів фактів і певних позитивних заключень, а не самих фраз.

ПОБИТО АМЕРИКАНКУ НА ПАРИСЬКІМ ЦВИНТАРІ.

НАПАДУ ДОКОНАВ ПРОВІДНИК В ЦІЛЯХ РАБУНКУ.

ПАРИЖ, 19. червня. — Проводир, який проводив Мисс Мері Стюарт по париським цвинтарі, вдарив її нагло по голові, а відтак по лици, вибив два зуби, забрав золоту папіросницю і втік. Непритомну Мисс Стюарт відвезено до американського шпиталю.

Впала вона жертвою численних бандитів, які крутяться біля цвинтарів і ждуть на богатих чужинців, яких обрабовують.

ЧЕЙМБЕРЛИН І ЛЕВИН У ВІДНІ.

МИМО ЗЛИВИ 150,000 ЛЮДЕЙ ВИЙШЛО ЇХ ПОВИТАТИ.

ВІДЕНЬ, 19. червня. — Чеймберлин і Левин приїхали з Монахіюм до Відня. Тут зробили їм овацію цікаві Віденці, які обступили цілу довгу дорогу, якою їхали летуни до готелю Імперіяль, в якім відступлено їм кімнати, призначені звичайно для пануючих. Вечером були вони на вечері в американського посла, а на другий день прийме їх президент австрійської республики і нагородить медалями.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиτі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОСЛІДОВНИЙ САМОСТІЙНИК

Видавалося, що справа ірляндсько-анґлійського конфлікту вже так як би була полагоджена. Ірляндія являється тепер офіціяльно як „Айріш Фрі Стейт" та має по чужих державах своїх дипльоматичних представників, має такого і в Злучених Державах. Її приналежність до британійської імперії являється отже більше формою без змісту.

По довгій боротьбі ірляндсько-анґлійський договір, який визнавав Ірляндію як вільну державу, знайшов таки серед Ірляндців більшість, а Імон де Валєра, довголітний республиканський провідник, завзятий і послідовний ворог Анґлії, який був противний всякому звязкови з Анґлією, остав в меншости, а навіть мусів через свою ворожість до Анґлії довгий час скриватися від тюрми.

Та де Валєру не так легко розчарувати і завернути з його самостійницького шляху. Він не залякався тим, що його земляки, а навіть і велике число другів відвернулося від його крайно опозиційного становища. Він твердо стояв при своїй ідеї далі. Він далі аґітував і проповідував повну независимість Ірляндії, він далі стояв і стоїть до сегодня за знищеннем всякої тіни рабства і поневолення. І видно, що його завзятий дух трафляє до душі ірляндського народа, коли при послідних виборах Імон де Валєра цілком несподівано здобув для своєї партії найбільше число місць в ірляндськім парляменті. Тими виборами спричинив він навіть немалу крізу в уряді, бо цей, будучи позбавлений більшости, мусить іти з де Валєрою на компроміс. Та тут новий, ще один клопіт.

Входячи до парляменту, мусів би Імон де Валєра і його сторонники зложити присягу на вірність анґлійському королеви. І тут ходить тільки о пусту формальність. Але де Валєра і цеї формальности виконати не хоче. Він заявив, що ні він ні другі посли з його партії такої присяги не зложать. Він готов піти на уступки і працювати в парляменті для добра свого народа й Ірляндії, разом з другими послами, але тільки тоді, коли не будуть вимагати від него присяги вірности анґлійському королеви, якої він як принціпіяльний самостійник зложити не може. І виходить, що уряд здається буде мусів піти на компроміс і не класти натиску на присягу.

Отсе є гарний примір послідовного і безоглядного борця і провідника народу в боротьбі за добуття державної самостійкости. На такім примірі можуть виховуватися свобідні горожани. Імон де Валєра узнає тільки присягу на вірну службу свому народови. Присяга, зложена в користь ворогів свого народа, для него не істнує. Ту засаду проводить він в житте не тільки на словах, але, як бачимо, і в практиці. Нею віднесе вкінці й остаточну побіду, а з ним і ірляндський нарід.

КІЛЬКА ДУМОК З НАГООДИ РОКОВИН СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА

„Невжеж тобі на таблицях залізних записано в сусідів бути гноєм..."

Великі наші поети, письменники — Т. Шевченко, Ів. Франко, М. Шашкевич — лишили нам богато високих думок і заповітів. Ці заповіти повинні ми тямити, як молитву, тай зберігати їх і виконувати, як віще слово народних пророків.

Минає сто літ, коли то над галицькою землею, мов жайворонок на провесні, відозвався до нас незабутній Маркіян Шашкевич: „Разом, разом, хто сил має, гоніть з Руси мраки тьмаві, — завидть най вас не спиняє, разом к світлу, други жваві!" Ще сильнійше і голоснійше кликав до нас безсмертний Тарас Шевченко: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте — і чужого научайтесь, й свого не цурайтесь. — Обніміте, брати мої, найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати!" Отсі нечувані у нас до того часу кличі — живою народньою мовою — зродили в Галичині велитня, — співця і борця за волю України — Івана Франка. У своїй найкращій боєвій поемі „Великі Роковини" кликав Ів. Франко в 1898 р. на цілу Україну громовим голосом: „Кождий думай, що на тобі міліонів стан стоїть, що за долю міліонів мусиш дати ти отвіт! До великого моменту будь готовий кождий з вас, кождий може стать Богданом, як надійде слушний час!" Бо — „прийде час і ти огнистим видом засядеш в народів вольнім колі... І глянеш, як хазяїн домовитий по своїй хаті і по своїм полі".

Цей час прийшов скорше, як ми надіялись—скорше, як його надіявся може й сам Франко — тільки ані наш нарід, ані провідники нашого народу „до великого моменту" не були ще як слід готові, тай не вдержались хазяїнами у своїй хаті і на своїм полі.

Був це тяжкий, дуже болючий удар для всіх свідомих Українців, особливо для членів нашої геройської Армії. Їм прийшлося гинути в чотирокутнику смерти геройською неповинною смертю, як згинули в старовину славні Спартанці в Термопільському ярі. Зразу — приголомшені цим ударом — складали ми вину за свою невдачу то на антанту, то на наших близьких сусідів. Після отсього хвилевого приголомшення приходиться нам сказати собі правду в очі, а саме, що головна причина нашої невдачі лежить у першій мірі в **неграмотности і в політичному неосвідомленні нашого селянства, робітництва і дрібного міщанства.**

Великі маси нашого народу не вміють читати, ні писати. Зрозуміло, що вони не знають своєї рідної історії, ні письменства; їм невідомі межі, ні простори батьківщини. Не знаючи своєї минувшини, свойого роду, своєї батьківщини, далека їм також любов і трівога за будучність народу. Не ліпше мається річ із цією частиною українського населення, яке здобуло початкову освіту. Щож, цю освіту дала їй школа, — дуже часто чужа (московська, польська, румунська, мадярська). Українська дітвора не винесла з тієї школи ні знання, ні рідної історії, ні рідної мови,— в чужій школі не навчилася також любити науки, ні книжок. Тільки в рідній школі свій рідний учитель може навчити дитину любити свій рідний нарід, свою мову і свою вітчину. Автор цих стрічок працює вже 35 літ по селах, як священик. За цей час пізнався я може більше як в 35 селах з нашими селянами, але в цих усіх селах не стрічув я 35 селян, які любили би читати і купувати книжки—так само, як люблять видавати що дня гроші то на тютюн, то на напитки. Колиб так кождий читальник тоті гроші, які він видає на тютюн і на напитки, видавав на книжки і науку, то у нас в кождій, навіть найбіднішій хаті булаб добірна бібліотека, і ми, Українці, належалиби до найкультурніших народів на світі. Тому, щоби вже раз покінчити по наших селах з темнотою і анальфабетизмом, треба від нині — за гроші, що їх видаємо на тютюн і шкідливі напитки — позакладати в кождім селі і місточку добірні бібліотеки з українськими книжками, щоби цими книжками захопити і полонити в першій мірі цих селян, що вже мають початкову науку. Що лиш потім разом із ними — потягнути за собою до книжок і анальфабетів.

Таку раду легко подати і написати, не легко її однак виконати. Всеж таки, виконати її можна. Одинока рада, щоб наші громадяне через плебісцит могли викинути зі села так само трафіку, як можна через плебісцит викинути вже коршму. Говорю це і пишу це на підставі досвіду. Були часи, коли на селі ніяк не можна було побороти пиянства. В моїх трох громадах у 1920 році, коли упало право пропінації, через відповідні громадські ухвали позамикали ми всі коршми, і в селі не стало пияків.

„Ґелеґенгайт махт Дібе" (нагода робить злодія). Усуньмо по селах коршми і трафіки, і зберемо гроші на книжки і бібліотеки. Мігби хтось іще поставити питання, де нам набрати цих книжок, і які саме книжки знайдуть під цю пору попит і покупців серед наших селян? Наш нарід, перебувши світову війну й світову революцію, не може вже вдоволитися якимибудь книжками. Сьогодні наука виспеціялізована, і нам треба зі всіх царин науки збирати знання. Міжтим книжки мусять бути писані приступним способом, щоби вони були в силі захопити і зацікавити читача.

Ми маємо вже ряд видань, які відповідають цим вимогам. В останніх роках почали в нас появлятися навіть спеціяльні бібліотеки, посвячені популяризації знання. Такою бібліотекою є пр. бібліотека „Знання", що почала була виходити під редакцією проф. Ом. Терлецького. „Знання" видало вже низку цікавих книжок, і вони знакомлять читача з підставовими відомостями з ґеоґрафії, історії, гігієни й т. ин. На осібну підтримку заслугують історичні бібліотеки (Т-во „Простіта" популяризує українську історію в „Історичних листках"). Особливе зацікавлення викликують у наших читачів повісти й оповідання історичного змісту. В тому напрямі зроблено уже також богато. Цілий ряд письменників цікавиться в нас історичними подіями, й ми вже маємо богату історичну лектуру. Кромі книжок історичного змісту, треба таксамо видати осібними летючками кращі історичні поеми Т. Шевченка, як: Розрита могила, Чигирин, Гамалія, Тарасова ніч, Холодний яр, Сон, Кавказ; Івана Франка: Великі Роковини, Каменярі, Прольоґ до Мойсея й т. ин. Такі поеми наша молодь, хлопці і дівчата повинні обовязково виучувати на память, аби стати членами просвітних і руханкових товариств.

Поглиблення культури серед широких мас українського народу, це рішучий наказ хвилі. Велике є значіння матеріяльного добробуту, одначе так само важне є присвоєння духових цінностей.

Під цим кутом погляду не від речі пригадати характеристичні слова нашого борця й каменяра, Івана Франка: Горе вам, нетямущі раби, на гордиці котурні, бо ведуть вас, неначе сліпих, ошуканці і дурні. Хто здобуде всі скарби землі і над все їх полюбить, той сам стане їхнім рабом, скарби духа погубить! Хто вас хлібом накормить, той враз з хлібом піде до гною, а хто духа накормить у вас, той зіллється зі мною.

Тоті важні перестороги Івана Франка треба нам взяти собі глибоко до серця — усім, без ріжниці, Українцям — аби не сповнилось инше, ще страшніше віщовання цьогож письменника з його Прольоґу до Мойсея; Народе мій, замучений, розбитий... Невжеж тобі на таблицях залізних записано в сусідів бути гноєм, — тяглом у їх поїздах бистроїздних? Невжеж по вік уділом твоїм буде укрита злість, облудлива покірність усякому, що зрадою і розбоєм тебе скував і заприсяг на вірність?

*

Свою поему „Мойсей" і прольоґ до тієї поеми написав поет в 1905 році. Хто з нас читав тоді цю поему і не зрозумів та не відчув її глибини, той гірким болем і стидом покриється сьогодні, читаючи пораз другий погрози і перестороги великого письменника.

о. Іван Гарматій,
парох у Стриганцях.

ПАМЯТАЙМО НА ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ, КОТРИЙ НЕ МАВ ЗМОГИ БРАТИ УЧАСТИ В ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДА, ХАЙ ПАМЯТАЄ ЗА ІНВАЛІДІВ ТОЇ БОРОТЬБИ. НАШИМИ АМЕРИКАНСЬКИМИ ЖЕРТВАМИ ПОБУДУЙМО ТОМУ У ЛЬВОВІ ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, А ВСІ ЖЕРТВИ НА ТУ БЛАГОРОДНУ ЦІЛЬ ШЛІМ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(31)

— Мої приятелі є й між самими отаманами яничарів, але я з ними давно не бачився. Може й забули про мене. Я мусів би відновити знакомство.

— Нині є нагода пригадатися декому з них. Сегодня приїде сюди, в переїзді з Бахчисараю брат одного отамана яничарів. Як хочеш, то познакомлю тебе з ним. Очивидно, про наше діло ще не говори йому. Насамперед виміркуй, чи він взагалі може бути тобі до чого потрібний. Тепер, або пізнійше. Будьщобудь, при мені про се діло ані чичирк. І потому, як будеш з ним балакати сам на сам, не вияви, що зі мною маєш яку спілку. Ми з тими Турками мусимо бути дуже обережні. Цілком так, як ви з Москалями, котрі з вами одної віри.

— Я не нинішний. Знаю, як вести таке діло. Що то за чоловік?

— Як брат отамана яничарів, кандидат на значну фіґуру в Стамбулі. Приїхав стягнути від всіх беїв Криму данину для султана. Вже зїздив всі бейчики, тепер іде до мене. З собою тащить скриню золота. Нині скубне й мене... Отже кажи, чи звести тебе з ним? Ніхто не підгляне, бо зійдетеся у мене.

— Дуже радо. Ніколи не можна знати, хто коли кому стане в пригоді. Я люблю в кождій закутині мати, як не щирого приятеля, та бодай доброго знакомого... до всього способного. Може й сей в нашім ділі поможе нам.

— Сказати йому, хто ти?

— Чи він довго ще буде вештатися по Криму?

— Він свою кримську подорож кінчить у мене. Відси поїде до Стамбула.

—Коли так, то може знати, хто ми. Небезпечно було би, тільки тоді, коли би вість, що я тут, могла зайти від него до старшини реєстровиків і до Ляхів. Але коли він тут не лишається, то хоч би з ким балакав про мене, то се буде аж в Стамбулі. В тім нема для мене ніякої небезпеки:

— То вибачте оба, що на часок вийду. Мушу в дечім змінити мої прикази. Я приказав був, щоби не впускали нікого, хоч би то був сам хан. Тепер скажу службі, щоби того Турка, скоро приїде до Перекопу, позвали до мене і впустили сюди.

Бей вийшов. В ту же мить танечниця шарпнула пальцями по всіх струнах гарфи і щезла за ковром, який висів на стіні.

— Невіра вміє пошанувати гостя, — Яким промовив до Богдана, позираючи на се місце, в котрім танечниця щезла. — Розвеселяє горло і ухо і очи і кров. На вид такої красуні, хоч би й не була в такій прозорій одежи, і стара кров живійше закружляє, закипить.

— Я вже порохно, — Богдан відповів. — Але коли ся вистрибнула зза ковра, я нараз почув себе молодим, як ще тоді, коли женихався до твоєї сестри, царство їй небесне. Не знаю, чи се так від того вина, чи від сеї танечниці, але я нагло почув, що не вадилоб оженитися в друге.

— І я тобі кажу, женися, Богдане. Ти часто за хатою. Як дома ще й ґаздині нема, то нема ладу. Всьо розлазиться, челядь дармує. А як господар дома, то жінка ще більше потрібна, бо потрібна йому самому. Нема жінки, то чоловіка не береться ніяка робота. І хата і голова ходять ходором. Коби то людська кров з роками перемінялася в юшку! Але людська кров, у молодого чи у старого, то така юшка, що вічно кипить і час до часу збігає. Хто не має жінки, той деколи вскочить в чужу гречку, зазирає до чужих мисок. Сим підіймає себе на сміх, бо люди мають очи. Буває, що йому хто за таке порахує зуби, або ребра.

— Найгірше, коли сміються, бо як скачеш в чужу гречку, то тобі ніяка обережність не поможе. Все хтось підгляне, або доміркується. Але на се нема ради, бо чоловік застарий. Я старої і поганої не возьму. Такої взагалі не хочу мати дома. Рішучо не хочу, бо дивлячися на таку, я не взяв би ложки в губу. Молода не для мене.

— Чому не для тебе? Як возьмеш молоду, то при ній сам відмолоднієш. Ось тепер... чи не відмолодніли ми оба? Я троха не скажуся. А від чого? Чи може тільки від сего вина? Чи може від того, що задивився на бороду бея? Задивився на молоду й гарну, отже й сам відмолоднів. Щоби то було зі мною, як би я таку у себе в хаті пригорнув до себе?!

— Що з того, що я взяв би молоду, коли жадна молода й гарна не схоче мене. І люди сміялись би з мене, та жалували би мене, як би я взяв таку, як приміром та, що перед хвилею щезла за стіною. На добавок таке подружє не добром кінчиться для мужа. Не маю охоти женитися для вигоди моїх молодих знакомих... може й цілком незнакомих. Я аж тоді зробив би з себе сміх. Коли старого мужа обманює молода жінка, то хоч би як обережно робила, підглянуть не лиш чужі люди, але й діти. Діти ще скорше, як хто. У мене дві підростаючі доньки. Подумай, що з них буде, яку потіху будуть з них мати їх мужі, як вони виховаються під боком і під опікою такої мачухи?!

Говорячи, се, Богдан повторив тільки ті свої думки, які морочили його тому рік, в його дорозі зі Львова до Бродів; коли думав, що таке вийшло би з того, як би він вдурів і простягнув свою руку по Олену Медвина і як би Медвин ще більше вдурів, та дав йому дівчину, про котру Хмельницький думав, що вона донька приятеля. Олена, котрої уста ще чув на своїх устах, була може ще гарнійша, як ся одаліска. І на вид Олени кров Богдана жвавійше кружляла.

— Очивидно, — відповів йому Яким, — могло би бути так, як би ти залицявся до такої молодої, як отся танечниця, що так розбурхала нашу стару, скислу кров; як би ти на своє горе та на втіху другим взяв таку до своєї хати. Але молода, ще не значить дитина, Не пятнацять-літну, але старшу, двацятьпять-літну возьми.

— І така, як гарна, не схоче вийти за мене.

— Тим ти не журися. Я сам знаю неодну й гарну, що не надумуючися вийшла би за тебе. Кожда дівчина від першого твого погляду чує, що тобі ще далеко до того, щоби стати порохном. Твої очи показують, яке в тебе ще здоровля, яка в тебе сила. Лише моргни оком, а неодна сама кинеться тобі на шию.

— Коли знаєш такі, то назви бодай одну.

— А Ганна, сестра Золотаренків? Може стара? Може не гарна?

— Вдова Пилипиха?

— Другої сестри вони не мають.

— Ти казав про двацятьпятьлітні. Ганні пішло що лиш на двацять перший.

— За те вона, хоч така молода, вже не дівчина, а вдова. Вдова не може так перебирати, як дівчина. Знаю, що вона нишком зітхає до тебе. Кажу тобі, гарбуза не дістанеш.

— Справді? — Богдан спитав недовірчиво, але вдоволений тим, що вчув.

Від входу зафилювали коври. Висунулася пара рук, що розгорнула їх, і в комнату увійшов Тугай. За ним ступав чорний, бородатий Турок.

— Тепер у мене буде повний шпиталь тяжко недужих на одну хоробу, — бей сміявся. — Приводжу ще одного, якому дуже потрібна моя аптика. В саму пору нагодився, неначе той вовк, про котрого була помовка. Новий пацієнт, то Решид, брат отамана яничарів у Стамбулі. А се мої приятелі з України. Той старший, сотник реєстрових козаків, Богдан Хмельницький. Той молодший, його шурин, купець і козак Яким Сомко.

— Медікус, сюди! — бей крикнув, задзвонивши чашою об збанок.

Лікар увійшов і станув під стіною, покірно дожидаючи приказу.

— Принеси другу коновку медицини і каву. Євнухови перекажи, щоби прислав чотири танечниці!

Хоч пророк заборонив пити вино, у Тугая був повний льох сего напитку, чи як бей казав, повна аптика сеї покріпної медицини. Його піддані не могли не підглянути, як вино привозять до него і як тащать до льоху бея.

(Дальше буде)

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що піврічний мітинґ відбудесь о год. 1.30 пополудни в неділю, дня 26. червня, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитися на мітинґу. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Магас Стахів, предс.; Василь Гринькiв, секр.

МЕЙФІЛД, ПА. Повідомляється членів Бр. св. Василія Вел., від. 185, що піврічний мітинґ відбудеться дня 26-го червня, в гали парафіяльній. Обовязком кождого члена явитися, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член буде караний після ухвали братської. — Антін Проциний, предс.; Олекса Наконечний, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Філаделфієць. — Оголошення це можна поміщувати як допись. Колиб таке вільно було зробити Філаделфії, то чейже требаби таке саме зробити й другим місцевостям.

І. М. — Не гадайте, що хто пише допись пізнійше, той має право переписувати те, що другі писали передтим. Треба сказати щось від себе ориґінального, себто передуманого самим собою. Через те, не все лекше тому писати, хто пише пізнійше; може бути й гірше.

„Море". — Після закона про пашпорти, пашпорти може видавати не тільки департамент стейту у Вашинґтоні, але й конзуляти поза границями краю. В деяких случаях однак пашпорти мусять походити від департаменту стейту.

„Знад Липи". — Так, кожда майже „деномінація" має тут свої колеґії й університети. Се не значить, щоби заряд такої школи обмежував науку до людий сего віроісповідання: якраз противно, вони радо приймають студентів других вір, видно, сподіючися впливати на них у напрямі своєї віри.

І-ць. — Проти дискусії над українською правописею не можна мати нічого, але чому говорити, що наш нарід найгірший? Хиба й другі народи не мають з тим клопоту? Не відомо Вам, що за клопіт мають Американці? А не чували про Москалів?

СПРОСТОВАННЄ ПОХИБКИ.

В 140. числі Свободи в дописи про те, як будувати Сиротинець, було подано, що жертву в сумі 10 зложив 105. Відділ У. Н. Союза. Має бути: У. Н. Помочи.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО ВИДЕРЖЛИВИХ ПОБІДА.

Кождого свідомого Українця мусять обурити до краю ляцькі заходи коло знищення української католицької церкви у старому краю, а ще гірше ляцька безличність, з якою вони збираються повернути навіть українську греко-католицьку церкву в Америці під свої впливи.

Огортає нас обурення, яке веде нас до бортьби проти ляцьких забаганок. Та противна сторона може вжити проти нас ріжних способів застрашування, які будуть мати певно вплив на неодного українського іміґранта, хоча він живе далеко від ляцьких панів. Як неодного жовніра настрашить самий свист кулі, хоча вона ще далеко від нього, так і неодного американського Українця злякає сама чутка про проклони, екскомуніки й суспензи. Як неодин жовнір на свист кулі паде на землю, немовби куля вже його попала, так і неодин вірний на вістку про можливий проклін потерпає та біжить лизатися священикови, що отверто чи явно помагає заганяти наш народ у польську обору.

Другі бувають знов такі, що, побачивши трусість у других людий, утратять відвагу до дальшої боротьби та покинуть своє становище вже не зі страху, але з простого пересердя на других людей, що не мають відваги. Вони скажуть: що нам боротися, коли люди не мають відваги? Богато сих людий покине свою церкву та розбридеться по чужих церквах, до яких вони належати не мають найменчої охоти або лишаться зовсім без церкви, хоча їх серце казалоби їм бути в церкві.

І одні і другі не роблять так, як повинні робити справдішні борці. Я не кажу, що людина мусить належати до якоїсь церкви, як вона йому не подобається. Я тільки хочу сказати, що чоловік не повинен покидати церкви, коли до неї тягне його серце, але не подобаються чимось люди. Покидати других людий, бо вони не мають відваги, значить самому відваги не мати. Жовнір, що покидає позицію, бо його товариш тремтить зі страху, є самий дезертиром і боягузом. Нам не треба покидати позиції, а треба на ній виждати, боротися проти ворога, не відступати ні на хвилю, хочби яких куль він уживав, хочби чим він нас страшив. Видержім у боротьбі до кінця. Вживаймо всіх способів, аби добитися заряду нашим майном і нашою церквою. Не дивімся, що нас страшать, грозять, на нас гукають. В Америці вони не мають тої сили, що в Польщі. Громади, які вже рішилися на рішучі кроки, вже віднесли побіду. Рушмо всі громади до такого рішучого кроку. Відповіджмо гідно сим, що нас страшать пекольними муками, як ми не підемо покоритися ляшні.

Не вдаваймо, що Фумасоні має велике право над нами. Ми платимо своїм священикам, ми удержуємо свої церкви. Як ми скажемо твердо своє слово, то й сотка Фумасонів не поможе. Тільки не біймося, не корімся, не втікаймо з позицій, а в згоді й любові, твердо добиваймося свого права.

Володимир Чумак.

—o—

СПОКУСА ВЕСЕЛОГО ЖИТТЯ ПОЧИНАЄ ДІЛАТИ.

Я вже богато разів чував серед наших людий про такі подїі, як отсе я хочу тут описати, але мені ще не приходилося про се читати. Тому богато читачів певно здивується, що я з такою справою відношуся до ґазети. Але мабуть і ґазета може тут дещо помогти, бо ґазета може розкрити очи людий на всяке лихо, яке діється довкола них.

Жила собі до недавна в Ню Джерзі українська родина: муж, жена й троє дітий. Муж працював тяжко у фабриці, заробляючи тяжкою працею на хліб насущний. Жена мала оставати дома, пильнувати дітий і господарства, — робота в Америці невелика. Кождий знає, кілько роботи має жінка в старім краю, а скільки тут в Америці. Мала вона вільного часу богато, і через те її відай нудилося. Як чоловік вернув вечером домів умучений на загибіль цілоденною працею та ждав лишень спочинку, жінка тоді давай йому розповідати про всякі гарні театри й забави. Стала його тягнути до тих розривок, а коли чоловікови не було до того охоти, вона давай сварити, лаяти, визивати непотрібом і таке инче. Свариться бувало до пізної ночи, не дає чоловікови спати.

На другий день раненько чоловік іде до роботи, очевидно, невиспаний, а жінка виспиться до пізна, а відтак стрічає свої куми, сусідки й знакомі, і давай говорити на свого мужа несотворені річи. А куми, як звичайно нерозумні люди, замісць дати їй розуму, якого вона не має, ще собі оливи до огню доливають. Деякі нібито розумнійші стали їй навіть казати: „Або то що? То старий край? Чого триматися свого чоловіка? Зберіться і йдіть собі в світ".

Жінка слухала й слухала, а нарешті одного дня зібрала річи, забрала наймолодшу дитину й потеклася світами. Вертає муж домів і застає двоє дітий, але не бачить жінки й одної дитини. Не лишила навіть письма, де вона поділася. Діти не знали, де мама ділася. Став випитувати сусідів, і доперва по довгих допитах дізнався, що вона його покинула. Де вона ділася, не міг роспитати. Знайшовся він у тяжкім положенню: не знати, що робити? Чи за жінкою й дитиною шукати, чи за діти дбати й до фабрики працювати ходити? Життє перше, і чоловік мусів залишити пошукування за жінкою, щоби не втратити праці, послідної дошки ратунку незаможного чоловіка.

За кілька місяців опісля одного дня, як чоловік працював у фабриці, жінка знова зайшла до дому і забрала двоє других дітий. Страшна роспука огорнула чоловіка. Тут мав родину, а нагло, як грім з неба вдарив, родини нема. Праця вже йому не була в голові. Ходив як строєний. В роспуці за родиною покинув скоро працю й перебрався до Ню Йорку. Жив серед наших людий, допитувався за жінкою, і нарешті по кількох роках допитався, що вона живе в Бронксі. Дізнався він її адресу.

Заходить одного дня на адресу. В хаті застає жінку, діти й громаду людий. Пють самогона, що стоїть фляшками на столі, грають на гармонії, як звичайно Москалі. Діти таки тут, серед пяних людий, серед сороміцьких пісень, коло пяної матери.

Побачив се муж і став жінці робити чемно докори. Чи не бачить вона, що зробила з ним, зі своїм мужом? Чи має вона серце деморалізувати діти? Що виросте з них, як вони кождого дня бачуть такі сцени перед собою? Чи не подумала вона, який стид робить цілій родині?

Не міг довго муж се говорити, бо жінка зараз накинулася на нього з лайкою та показала йому, де двері отвираються. Ще й показала, що вона має асистенцію, сих пяних мущин, які можуть його вивести, як він добровільно не вийде з хати. Вийшов чоловік, щоби не счиняти бійки та до одного скандалу не додавати другого. Вийшов зі страшною розпукою в серци.

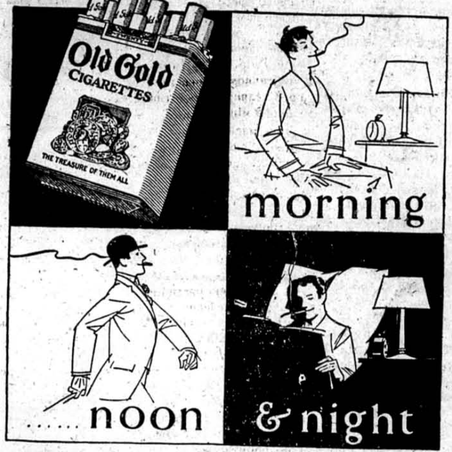
Прийшло йому на думку, чи не віддатиби справу до поліції. Поліція жінки вже може й не наверне, але може хоч діти вдасться вратувати. Поговорив він на поліційній стації, росповів усе, подав адресу жінки. Поліція обіцяла вглянути в справу, але рівночасно порадила йому віднестися до Товариства Охорони Дітий Перед Жорстокостю (Сосайеті Фор де Прівеншен оф Круелті ту Чилдрен) і там замельдувати, аби вони запобігли дальшому держанню дітий у неморальній атмосфері.

Справа ціла опреться в суд. Будуть процеси, будуть кошти, і буде стиду богато з одної української родини. Пощо того всього? Чи не краще булоби зробити інакше?

І. Б.

... Позаяк О. Gs. суть ліпші ... тому

Ви можете курити їх — Рано, в полудни і вечер

ЧИ ТО, ЩО НАЙЛІПШЕ, ЗА ДОБРЕ ДЛЯ ВАШОГО ГОРЛА? МИ ТАК НЕ ДУМАЄМО! ТОМУ МИ ЗРОБИЛИ НОВУ ЦИҐАРЕТКУ ДЛЯ ВАС, УЖИВАЮЧИ ЛИШЕНЬ НАЙЛІПШИЙ ТЮТЮН, ПРИПРАВЛЕНИЙ НОВОЮ МЕТОДОЮ. НЕ ДРЕ ГОРЛО. НЕ ЩИПАЄ В ЯЗИК. БО О. Gs. СЕ ЯК РАЗ ЗВИЧАЙНЕ В КУРЕННЮ ВДОВОЛЕННЯ 100% НЕТ.

Жадного кашлю в цілім вагоні

OLD GOLD

Нова найлагіднійша циґаретка

20 for 15¢

Product of P. Lorillard Co., Est. 1760

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В неділю, дня 29. мая, помер у Ст. Клер, Па., Стефан Доленко, заслужений член Українського Народного Союза.

Походив він зі села Бреликова, ліського повіту, в Галичині, де він родився 10. грудня 1891. року. Мав отже при смерти 36 літ. До У. Н. Союза приступив він в 1915. році і за весь час свого членства був незвичайно діяльним членом. Відзначався він при кождій кампанії У. Н. Союза організаційним хистом, за що Союз відзначав його кілька разів за орґанізоване нових членів.

За його визначну діяльність відділ 31. У. Н. Союза вибирав його своїм предсідателем через 4 роки за рядом. Був він тим урядником і при своїй смерти.

Від кількох років хорував він тяжко. Через те його родина, зложена з жени й шестеро дітий, знаходиться в тяжкому положенню.

Похорон його відбувся в середу, дня 1. червня.

Земля Йому Пером.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВСІ СУДОВІ СПРАВИ

виконується здібно, чесно і по умиркованій ціні.

Я є в спілці із добре знаною і поважною фірмою

DORMON & BUCKLEY
1206 Liberty Bldg.,
N. E. Cor. Broad & Chestnut Streets,
PHILADELPHIA, PA.
(Tel. Rittenhouse 6233)

Можу запевнити українських людей, моїх приятелів, точною обслугою, без жадних короводів, у ріжних судових справах. Чесне і справедливе трактованне всіх. 142—

THEODORE J. SWYSTUN.
Домашня адреса:
756 N. 22nd St., Philadelphia, Pa.
Tel. Poplar 5190.

ПОЗІР! ☞ МІННЕАПОЛІС І ОКОЛИЦЯ! ☜ ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКИЙ АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК
ПРИ УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ ПРОСВІТИ
ВІДОГРАЄ ПЕРШИЙ РАЗ В МІННЕАПОЛИС
драму в 5 дій

☞ НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА ☜

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЧЕРВНЯ, 1927 РОКУ

ПОЧАТОК О 3-тій ГОДИНІ ПОПОЛУДНИ.

Першорядні місця 75 ц., слідуючі по 50 ц.; дітям з родичами вступ вільний; без родичів 10 цнт. 142

Запрошується всіх Українців. Комітет.

ДОЛЯРИ ДО КРАЮ.

пересилаємо і виплачуємо ДОЛАРАМИ на послідній почті. Не робить ріжниці, чи посилаєте $10, чи $10,000, то так безпечно, якби ви самі занесли до краю і вручили родині в руки. Посилайте гроші через свою українську інституцію.

КОГО МОЖНА СПРОВАДИТИ ДО АМЕРИКИ,

як посилати гроші до краю, як купувати дім або фарму, всі питання і відповіди „ЯК СТАТИ АМЕРИКАНСЬКИМ ГОРОЖАНИНОМ" і ще инші цікаві інформації знайдете в книжочці, яку ми щойно видали на 48 сторін. Ту книжочку кождий Українець повинен мати в себе в дома. Напишіть до нашого Бюра, а ми радо пришлемо за дармо. Адресуйте так: 114—

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.,
322 N. 8TH STREET, PHILADELPHIA, PA.
АНТІН ПАШУК, през.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Ювилей Тов. Запорожська Січ.

Дня 5. червня відбувся в нашій місцевости двайцятьлітний ювилей Товариства Запорожська Січ, від. 155 У. Н. Союза. Заразом відбулося в той день ще й посвяченне прапора товариства. Посвячення довершив місцевий парох о. Лисяк, виголошуючи при тій нагоді патріотичну проповідь, в якій виказував заслуги тов. Запорожської Січи. По посвяченню відправлено панахиду за померших членів товариства, підчас якої співав хор під управою місцевого учителя п. Й. Букати.

По відправі всі члени товариства і гості пішли з прапорами походом до Української Галі на спільний обід. По гарнім обіді і товариській гутірці забрав слово предсідатель тов. Запорожська Січ гром. Іван Ваверчак та в ширшій промові виказав числами і фактами всю діяльність товариства на протязі 20 літ. Він виказав заслуги померших вже членів і урядників і тих, що ще досі при товаристві працюють. Як зросло товариство, видно найкраще потім, що в 1907. році мало воно 17 членів, а сегодня числить 220 членів повнолітних, а 221 членів має в молодечім департаменті. Се заслуга головно найстаршого в відділі секретаря п. Михайла Чумера, який був секретарем і опікуном дітей через 14 літ. Гром. Ваверчак підніс далі заслуги других секретарів, як Пилипа Щуцького і Дмитра Федчишина, які немало труду присвятили для розвою товариства. Розумне поведенє членів і урядників довело до цего, що тов. Запорожська Січ являється сегодня з молодечим відділом найбільшим відділом в цілім У. Н. Союзі. Все те тому, що було взаїмне довіре, що не перекидувано раз-у-раз урядниками, а головно фінансовими секретарями, в яких руках спочиває добро товариства, бо за 20 літ було всего чотирох фінансових секретарів в товаристві. Гром. Ваверчак згадав рівнож і за працю предсідателів, касієрів та прочих урядників і членів товариства, які докладали свого труду, щоби товариство розвивалося як найкраще. Предсідателями на протязі 20 літ були: Іван Ваверчак, Юрій Левків, Пилип Щуцький, Василь Козак, Теодор Гавриш, Андрій Яричевський, Йосиф Ґоліновський, а касієрами: Микола Лісний, Григорій Нагребний, Василь Дригинич, Василь Дзюбатий, Степан Куций. Рекордовими секретарами були: Микола Колодій, Григорій Маслій, Стефан Кордияк, Петро Клим.

Маєток товариства виносить звиж $3000 готівки. Товариство виплатило $3400 титулом запомог для хорих членів, а на добродійні цили видало $870.

Предсідатель повитав ще раз всіх членів і гостей, а між ними головних урядників п.п: Ядловського, Левчика і Слободяна та редактора д-ра Л. Шишуту.

Місцевий хор під проводом п. Букати відспівав многоліствіє присутним та вязанку українських пісень.

Гром. Ядловський привитав товариство від імени Головного Уряду У. Н. Союза. Він зазначив, що мав нагоду бути тоді, коли 20 літ тому назад це товариство основувалося і радіє тим, що має нагоду бути на його 20-літнім ювилею. Розвій товариства це розвій У. Н. Союза. Як товариство мало трудноші, які треба було перебороти, так мав їх і У. Н. Союз. Та бачимо, що чесна праця і ідея мусять взяти у всім верх. Вони взяли верх і в У. Н. Союзі і в тов. Запорожська Січ, яким У. Н. Союз може тільки гордитися.

Др. Мишуга вийшов з того, що як предсідатель п. Ваверчак подав в своїм рефераті, перші піоніри товариства дбали не так о матеріяльне забезпеченнє як національне. Гуртувалися вони біля У. Н. Союза, щоби піддержати серед імігрантів українського духа і любов до свого рідного краю. Тій традиції позістало товариство вірним і до сегоднішного дня. Це видно найкраще зі звіту предсідателя і з тих численних жертв, яких товариство ніколи не жалувало на допомогу старому краєви.

Не даром носить товариство славне імя Запорожської Січи, бо в ньому правдивий Січовий дух, дух тих борців, яких кістками застелено дно Чорного моря і широкі українські землі.

Отець Лисяк висказав свою радість, що може бути гостем на так гарнім святі та взивав присутних до дальшої гармонійної праці.

П. Роман Слободян представив значінне і силу організації, а зосібна зясував ролю У. Н. Союза у відродженню американсько-української іміграції. Він підніс, що демократичний дух, який панує в Союзі, дав змогу зужити для добра Союза всі найкращі сили, які саме далося притягнути до Союза. Належати тепер до Союза є тепер не тільки користю, але й честю. Тому вступити повинні до него всі ті, які ще не є членами славної Союзової Громади.

По промовах предсідатель п. Ваверчак подякував гостям і членам за участь у святі та запросив їх на баль товариства, який тревав до пізної ночі.

Ювилейне свято випало, як бачимо, дуже гарно і лишило милий спомин у кождого, що був свідком торжества.

Дмитро Федчишин.

СЕЛО — СТОЛИЦЕЮ РЕПУБЛИКИ.

(В новій столиці Альбанії).

Про Тірану дехто довідався може щойно після того, як в тім місті заключено італійсько-альбанський договір, а ще певніще, як цей договір спричинив конфлікт між Югославією і Італією.

Тірана, по волі президента Альбанії, скоро перемінилася з невеличкого, скромного села у столичне місто. Нині Тірана подобає на великий будівельний майдан. Усюди видно звалища здемольованих будинків і горячковий рух біля нових будинків і камениць. Усюди гори цементу, стоси цеґол, праця кипить. Лише старі мечети полишились неторкнені, наче глядять счудовані на авта, на маси людей, на повстаюче місто.

Вибір Тірану, як на столицю, впав завдяки гарному і корисному положенню, яким не можуть похвалитися инші міста Альбанії: Скутарі, Коріца чи Вальона. Тірана розложилась на збічях високих гір, що при заході сонця горять пишними барвами. Догідне положення уможливлює створити комунікацію.

Тірана то місто будучини. Годі говорити про неї як столицю з її теперішнього вигляду. То не легко з невеличкої місцини створити столицю. Албанія ніколи не могла займатися культурними справами. Все мусіла боронити своєї незалежности перед захланними сусідами.

Життє в Тірані типово східне. Все ще муезін взиває вірних із мінарету до молитви. Кидається в очі східне лінивство і новочасна горячкова праця. В Тірані чимраз більше затирається турецька минувшина. Жінки йдуть із духом часу, зняли вже серпанки, ходять до театру. Може вже небаром візьмуть участь у політичнім життю. Населення Тірани останніми часами зросло тричі.

В місті самособою великі недостачі. Не має воно електричних трамваїв, великих бульварів, водопроводи вельми примітивні, хідники і дороги страшні. Але ще рік-два і Тірана станеться справжньою столицею Альбанії.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

На просьбу спортсменів Гаркавенко бореться знова в Провіденс, Р. АЙ., в середу, 22-го червня, в великій Род Айленд Авдіторіюм. Противником Гаркавенка буде Френк Юшков і боротьба буде до побіди. Сподіються, що як Українці так взагалі любителі спорту місцеві і дооколичні прийдуть подивитися на борбу. На послідну борбу Гаркавенка в Провіденс прийшло так богато публики, що театр був переповнений, для того теперішна борба в середу відбудеться у великій Авдіторії. Там будуть боротися ще і другі борці. (Оголош.)

ДЕКОТРІ ЛЮДЕ ЛЮБЛЯТЬ ЇХ СИЛЬНІ.

Другі люде люблять їх легкі, одиак кождий курець любить Old Gold, бо вони і сильні і лагідні. Вони сильні у вдоволенню вашого смаку і лагідні на ваше горло. Ви більше не потребуєте ограничуватися на скількости курення денно, побоюючися за надмірне вживанне їх. Old Gold се цигаретки, які можете курити рано, в полудне і вечер без страху, що вони зідруть вам гарло. Куріть їх коли хочете і скілько хочете. Ви будете любити як першу так і останну. Се становить як раз ту принаду в Old Gold. O. G. се виріб нової методи. Найлагіднійша цигаретка в історії. Купіть днесь пачку Old Gold. В них нема кашлю в цілім вагоні.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька минут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописий з домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надоложила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів ...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Поміч на будову Народного Дому в селі Заднищівка, повіт Скалат.

Свого часу з глухої закутини із над крутого Збруча, з повіту Скалат, зі села Заднишівки, звернулися до нас односельчани з просьбою, щоби їм помочи побудувати Народний Дім. Ми тут негайно зібралися на нараду і вибрали комітет, котрий займався збіркою жертв. Перша збірка принесла нам 341 дол., які негайно вислалося до рідного села. В тім часі нашим односельчанам трафлялося купити ще в добрім стані мурований млин, а що вони не мали в той час відповідних фондів, віднеслися до нас з просьбою по раз другий о поміч і наші односельчани також не відказалися і зарядили другу збірку, що принесла нам ще 230 дол., котру телеграфічно вислалося до рідного села. Однакож ми їх і другою збіркою не виратували, бо третим разом вже наспіла депеша від них до нас, щоби їм вислати позичку в сумі 200 долярів. Комітет в Ню Йорку вчинив їх волю і негайно вислав їм позичку 200 долярів, аби довершили розпочатого ними діла, бо і нашим бажанием було, щоби наші односельчани мали свій Народний Дім, деб мали змогу брати активну участь в народній роботі. Однаковож на тім ще не скінчилося. Знова прислали нам письмо, з котрого довідуємося, що просять нас ще о дальшу поміч. Справді неприємна то річ була просити нас, але і не весело знова їм сидіти в млині. Тому виринув в них плян, щоб конче перебудувати той млин, щоб в дійсности виглядав на Народний Дім. Ся перебудова малаб їх коштувати звиж 400 долярів. На сю знова ціль женщини-члени читальні занялися вишиванием сорочок, ручників, краваток, поясів то-що, і вже прислали нам 3 муж. сорочки, 10 ручників, 3 краватки, 3 поясі (череси), 1 блюзку жіночу і просять нас, щоб ми сі річи тут дали на виграватку або розпродали, а їм іще дещо зібрали жертв і вислали на перебудову Народного Дому.

Нам знова не годилося би згордіти їх просьбою тай з погордою відіслати їм ті річи назад, а треба подумати, як би ті річи розпродати або дати на виграватку поміж своїх односельчан, а рівнож просити ще тих, що ще нічо не дали на Народний Дім, щоб зложили свої жертви, бо тільки постійними жертвами та постійною працею всі разом можемо принести дійсну користь, для нашої української справи в ріднім нашім селі.

В Ню Йорку зложили отсі громадяни по $20: М. Кавецький, Т. Вотович, Г. Чорній, М. Кавецький (мол.), Т. Милещук, Катерина Мельник, М. Гук, А. Кавецький, П. Милещук; по $15: Тайсія Михальчук, Полюнка Білик, Г. Шода, М. Гурин, Ю. Цимбаліста; по $13: Осип Кавецький, Гнат Когут; по $10: М. Гуцалюк, Ів. Гурин, І. Старик, А. Шевчук, П. Матусів, О. Кінаш, М. Цимбаліста (Скат), В. Китай, С. Даньків, Д. Кучмак, С. Яворський, Г. Бойко, (половину на церкву), Н. Кулісівський, М. Захарків, Йосиф Кавецький (син Гриця); І. Гречак $6; по $5: Анна Покотило, Марія Филипов, М. Ревчук, Марія Кучмак, М. Демянчук, Я. Омельчук, І. Янкович, Вол. Цимбаліста, І. Цимбаліста, С. Щур, Ф. Лещук, Я. Комісарів, Я. Чаганський, Я. Грицишин, Д. Когут; по $2: Ів. Хитрик, В. Гук, Ю. Середний, М. Перец, Т. Теплий; по $1: П. Когут (Самб.), М. Мудрий, Ф. Халапович, Т. Малинович, В. Фурик, Ю. Соловський, Д. Михальчук, М. Кисіль.

Нюйорські громадяни зложили жертв $530. З других околиць зложили $72. Разом $602.

Всім жертводавцям складаємо щиру подяку.

Вислано до краю:

Перша збірка $300. Друга збірка $230. Зіставленнє решти $30. На церкву $5. Разом $565.

Прилучилися до збірки також односельчани із околиці з Бетлегем, Па.; Ів. Чорній прислав на руки Комітету в Ню Йорку $33. Зложили отсі громадяни:

Ів. Чорній $6; по $5: П. Гурин, П. Чорній, Анд. Милещук; Ів. Хитрик $3; Ів. Вирбицький $2; по $1: Ф. Мазепа, Анна Мазепа, В. Прус, Ст. Кудрик, Ю. Гориш, М. Кобрин, Ост. Гевко.

З Нюарку, Н. Дж. прислав Т. Мигаль $30.

Зложили: Т. Мигаль $15; Анд. Шум $10; Анд. Кучмак $5.

З Нортгемптон, Па., прислав П. Білик $6.

Зложили: П. Білик $5; Н. Білик $1.

З Джансон Сіти прислав Ів. Мельник $3.

Замешкалі поза околицею Ню Йорку зложили $72.

Розходу було: Перша посилка $12; друга посилка $7.50; посилка позички $6.75; оплата присланих річей $7.55; висилка решти гроший $1.50. Разом $35.30.

Вислано до краю $565.00.
Позістає в касієра ще $1.70.
Всего разом $602.00.

За Комітет:
Тимко Милещук, голова;
Микола Кавецький, касієр;
Микола Гук, секретар.

ОДНІ З БАГАТЬОХ.

Перед військовим окружним судом в Перемишлі відбувається розправа за надужиття в військовім самоходовім заведенні в Ярославі. На лаві обвинувачених: майор Юзеф Ковальскі й поручник Казимир Барушиньскі. Акт обвинувачення закидає їм цілий ряд надужить на шкоду державного скарбу.

УКР. АМЕР. ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ.

Памятайте — нині, у вівторок, 21. червня, 1927 р., зареєструйтеся у Вашім дистрикті, в повіті Годсон, щобисьте могли голосувати в осени. 142

УКРАЇНСЬКЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО „ДНІСТЕР" В НЮ ЙОРКУ.

На основі ухвали піврічних зборів нашого Товариства з дня 11. червня с. р. закликаємо Вас обовязково явитися в неділю, дня 26. червня с. р., точно о годині 4. пополудни на Пікніку „Української Школи" в Ню Йорку, в Ulmer Park, 25 Avenue, Brooklyn, N. Y. Там буде знята гуртова фотографія з цілого нашого Товариства з відзнаками та Прапорами, з екзекутивою на чолі. Діти, члени діточого відділу нашого Товариства і жінки-членкині також мають явитись. Просимо явитись точно. Хто ще не має тікета на сей пікнік, має набути його тільки через своє Товариство, а то: або у тов. Василя Шільника в „Укр. Нар. Домі", або у фінанс. секр. тов. Мих. Никифорчина, 339 E. 14th St., N. Y.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ ТОВ. „ДНІСТЕР", ВІДДІЛ 361:
Елія Гузар, голова.
Михайло Олексів, секр. рек.
142,4

ГЕНІЇ НАУКИ СПАСИТЕЛЯМИ ЛЮДСТВА—

Написав Др. Александер Сушко.

(Продовження)

(5)

VIII.

„Народ давній, культурний...."

Який жаль, що того рода назви як: „муж науки" та „наукова лябораторія" є так мало знані нашому народови. У давніх часах (княжої доби) — наші „грамотії" бавилися переписуванием старих та давно пережитих грецьких казок та нікому непотрібних церковних „канонів"; за козацьких часів проливали ми нашу теплу кровцю за фізичне просто істнованне — стиснені неначе кліщами у страшному польсько-московсько-татарському „трикутнику смерти"; а в новіщих часах не можемо ніяк прийти до себе після кріпкого дурману, завданого нам перед-і по-панщиняним романтизмом, та дальше завзято та витревало підкурюємо себе своєрідними ладанами фабрикованими невтомимо, навіть при помочи заграничного лахміття. Котимося в діл по похилій площі в напрямі найменшої сили опору. Наші учені займаються науковими „аналізами" та „генезами" таких перлин нашої літератури як „Стоїть явір над водою" і т. п., наші політики та дипльомати агітують завзято — одні за Скоропадським, другі за Винниченом, треті за Петрушевичом, четверті за большевиками, а молодіж співає дальше набожно „Крилець"..., „Сонце сходить", „Ви дівочі чорні очі" і т. п., а в останніх місяцях вигулює завзято „національні танки"... І подумайте собі, цей останній дурман (Американи мають на це спеціяльне слово: „fad") так чудово припав до смаку нашій молоді, головно-жтій на американській еміграції, що наші молодці і дівчата, навіть ті, що належать до большевицьких організацій, вигулюють палко та з завзяттем гідним кращої справи, усякі „козаки та тропаки" — навіть з додатком таких традиційночистих і щиро-національних параферналій як широкі й матнисті шаравари та криві шаблюки у кріпких робітничих руках...

Що нині увесь світ, і то буквально: увесь світ, не виключаючи навіть російського большевизму, пішов зовсім иншими шляхами, що нині усі, буквально **усі,** що дорожать кращою будучністю своїх народів, шукають і находять дійсно задатки та запоруки могучости і сили своїх народів якраз **у науці,** та у розвязці великих наукових проблемів; що нині права до самостійного істновання тої або иншої нації пробуються і рішаються буквально **у наукових лябораторіях,** — передові мужі України, здається мені, не хочуть про усе те і чути. Вони все ще дурять себе і дурять других, що кращу долю рідному народови можна вимудрувати дурманенням широких мас нашого народа дешевими історичними оповіданнями та поезіями, фабрикованием фантастичних лицарських постатий — навіть дорогою очевидного історичного фальшовання, не памятаючи про теє, що — як справедливо зауважує знаменитий президент-емерит славного Єйл-університету: **„патріотизм, який потребує фальшовання на своє підперте, є поганою річю"** („the patriotism that needs falsehood to back it up is a bad thing"). Для нас величавий світ науки — поза межами хиба яких таких історичних та літературних дослідів не істнує; і в тім світі науки нас теж не знає буквально ніхто. На золотім фірманенті науки поміж іменами великих винахідників та мислителів українських імени немає...

І чиж диво, що серед такої пустині та посухи, а там і очевидної недостачі глибшого розуміння і погляду на високі завдання і цілі людини та нації, наші маси шукають забуття в горівці та безплідних релігійних суперечках, а наша молодь, жадна благороднійших емоцій — як всяка инша молодь — топиться у плитких та дешевих емоціях, які дають їй рухомі образки та національні танки? Чи диво, що (для приміру лишень!) серед такої старої і великої нашої громади, яка живе у Шикаґо (поверх 50.000 душ), немає ніодного, буквально ані одного лікаря, адвоката, ученого, банковця, економіста, що здобув би собі який-такий розголос серед американського світа, а який вплив би на верх завдяки іменно моральному та матеріяльному підпертю усього місцевого загалу? Немає ані одного. А про такі необхідні у культурному життю кождої нації інституції як— шпиталі, захоронки, і т. п., вже й не говорити! Ми здається, не здвигнемо їх і за дальших сто літ...

Та вжеж усе таки все те не стоїть на перешкоді, щоби ми, заткавши руки по лікті у кишені, не поторяли гордовито за хитрим Габсбурґом: „Ми народ давній і культурний!"

Егеж — давній та культурний, байдуже, що темний, що босий та обдертий по ясному світу ходить, картоплею сирою закушує, трійлом-горівкою підливає, та ще й притупує та приспівує, лахміттем своїм сирітським безпримірним потрясаючи:

„Їдьте, хлопці, лободу
Й забувайте про біду!"

Так, — є в цій страшній картині і історія, є і поезія, є і романтизм... є все. Лишень, що від тієї „історії", від тієї „поезії" і від того „романтизму" кров у жилах стинається.

Ех, славний народ козацький!

(Дальше буде).

ВІДІБРАННЯ ПОЧТОВОГО ДЕБІТУ.

Польське правительство відібрало почтовий дебіт віденському часописові „Арбайтер Цайтунг", органові австрійської соціяльної демократії. Безпосередним мотивом цієї децизії має бути критика „Арб. Цайтунг", що торкалася унеimportant важнення комуністичної листи при виборах до міської ради у Варшаві.

Оце зарядження польського уряду не принесе йому за границею слави.

Як хочете купити або продати дім, бизнес або фарму, як хочете пересилати гроші доларами до своїх кревних або валагодити якунебудь правну справу, так прошу удатися до: WALTER KOSTETSKI & CO., Inc., Business & Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa.

ДОМИ — ФАРМИ!
СОТКИ ДОМІВ, фарм і інтересів на продаж або в заміну.
В ПОСЛІДНІМ РОЦІ продали ми домів і иншого на загальну суму **$325,900.00**
ВСІ НАШІ КЛІЄНТИ вповні задоволені з нашої услуги.
Хто хоче скоро продати, купити, заміняти свій маєток, хай голоситься до нас.
Ідіть там, де дістанете скору і чесну услугу.
V. BOHACHEVSKI,
Real Estate Broker,
4233 Germantown Ave., Phila, Pa.

НА ПРОДАЖ ФАРМИ
В ПОЛУДНЕВІМ НЮ ЙОРКУ В НАЙБОГАТШІЙ ПОЛОСІ ЗБІЖЕВІЙ І НАЙЛАГІДНІЙШОГО КЛІМАТУ СЬОГО СТЕЙТУ.
Фарма 102 акрів, гарні великі забудовання, сад, грубий білососновий ліс, рівнина, земля чорна; расові коні, корови, 900 курий, безроги, машинерія, фарма засіяна. Ціна $6000, готівкою половина.
Фарма 100 акрів, гарне забудовання, при стейтовій дорозі, близько великого міста, вся худоба, машинерія, засів, сад, грубий ліс. Ціна $3800, готівкою $1500.
Маю богато инших фарм. Я вже осадив тут 328 родин. Пишіть по циркулярі і мапи з найліпшої збіжевої околиці в сім стейті. Голоситися: 141-3
S. R. MORANSKI,
BOX 147, BATH, N. Y.

Телефон: Gramarcy 5881.
Др. К. Д. БІЛИК
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ.
ЕЛЕКТРИЧНІ ПРИРЯДИ.
Урядові години: від 12. до 1-ої, від 6. до 8-ої і після умови.
311 E. 18th ST., NEW YORK CITY.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН
лічу успішно найновійшими методами.
Помагаю скоро в ріжних кровних недугах, нервових і шкірних, хронічні нарости, загальне ослаблення, міхура, нирок, мочеві недомагання, ревматизм, жолудок, внутрішні хороби та груди. Без ріжниці, як довго хоруєте, я можу помочи вам. Оплати умірковані. Оглядини пацієнта переводжу особисто.
Поради і оглядини даром.
DR. ZINS
Спеціяліста. Основ. 28 літ.
110 East 16th Street, New York, N. Y.
межи 4th Ave. & Irvington Pl.
Денно: 9 A. M. до 8 P. M. — Неділі 9 A. M. до 4 P. M.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодернійші електричні апарати

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE,
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах; займається переглядинием абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ДІТРОЙТСЬКА ЖЕНЩИНА ПОЗДОРОВІЛА!
Здавалось, що умре.
Дітройт, Міш. Зі всіх щасливих жінок п. Марія Демко є найщасливійша. На неї вже не було надії і доктори говорили виразно, що вона помре. Вона хорувала вже пять літ і кождого дня виглядала що раз гірше та гірше, так зле, що можна було бачити її кости під шкірою. Вона не могла плекати своєї дитини та майже все лежала. Виглядало, що для неї нема виходу. Однак на щасте написала вона по свою матір да краю. Її мати була акушеркою і знала де-що про лікарства. Скоро мати лишень подивилась на свою дочку, знала від разу, що з нею діеся, бо вона бачила вже не один раз людий, терплячих від солітера в старому краю. Вони післали по добре лікарство до Пітсбурґа — котре зробило свою роботу. Днесь, як раз два тижні по приїзді її мами, вона відзискала чотирнайцять фунтів, по викиненню хроба около пятьдесять пять футів довгого. Тисячі мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Певними познаками цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з вїмковим лакімством, обложений язик, зага, болі в крижах, членах і в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нидіння, підкови попід очи. Жолудок отяжілий, надутий, часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутренностий. Знова чуеться якби щось підсувалося назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на вазі, має немилий віддих, спльовує що хвилини, попадає в апатію, знеохота до праці, завсігди лінивий. Є відомо, що епілептичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьтеся цего потвора сейчас, заки підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишліть $10.48 за дову Laxtan, коли хочете позбутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака. Продається лише у Royal Laboratory, 148 Netting Buildg. Windsor, Ont. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За після-платою не висилаємо. (C.1)

КАВАЛКИ ДОБРОЇ ЗЕМЛІ.
50 фітів фронт, 275 довжини, в Лонг Айленд, близько Ню Йорку. Ціна $350, легкі услівя. Право власности тарантоване. Добра нагода розвести годівлю курей або огородовину. За подробицями вдавайтеся межи 4. а 6. год. пополудни під ч.: 225 West 34th St., Room 1201, New York. N. A. VOLGAR. 142-4

ПОКЛИК

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА КОШЛЯКИ, ПОВІТ ЗБАРАЖ.

Товариші! Думаю, що не тільки я, але й Ви одержали з рідного села відозву в справі будови „Народного Дому" в селі Кошляках. Рік чи більше тому назад, я дістав був таку саму відозву і подав до часописи, але на жаль ніхто з Вас не відозвався. Отож звісно нічо з того не вийшло. Але тепер, коли наші Браття вдруге нас просять і взивають, щоби їм помочи, час нам пробудитися з того сну, а прозрівати і побачити світло правди! Думаю, що ані один з Вас не збідніє, ані богатшим не стане, коли дасть жертву, а Ваша лепта буде записана в золотій книзі.

Нехай не буде ні одного з нас, котрий би не причинився до будови сего дому, бо булаби велика ганьба для нас, як би ми не помогли рідному селу. Отож до діла!

Теодор Шевчук,
Ендікот, Н. Й.

Громадяни!

Кооператива „Єдність" в Кошляках і вибраний Кооперативними зборами будівельний комітет звертаються до Вас зі щирим проханням допомочи їм в будові Кооперативного дому.

Громадяни! Наша Кооператива купила площу під власний дім. Розуміючи, що такий дім повинен стати прибіжищем всіх культурних і економічних установ села, а тимсамим центром всього духового життя і духового відродження нашого села і народу, постановили ми вибудувати дім, котрий би відповідав всім вище наведеним цілям. Та населення села, знищене воєнними лихоліттями, зруйноване економічно не в силі і при своїх найбільших зусилях скласти стільки жертв на дім, якого кошти виносити муть приблизно 2,000 зол. Звертаємося до Вас, кинених долею в далеку чужину, з проханням: Станьте нам до помочі. В надії, що Ви, борячись о кусень хліба, найскорше зрозумієте нас і наші змагання і нашу борбу о економічну независимість і кращу політичну будучність нашого народа, однодушно відкликнетесь на наш заклик і доможете нам в тім, для нас всіх так важнім завданню.

Хай не буде ні одної одиниці, яка не поспішила би з датком на кооперативний, а тимсамим і Народний Дім в своїм селі.

Хай щедро посипляться Ваші жертви на це благородне діло. Хай вскорі стане на ноги дім, який буде свідком грядучим поколінням, що їх предки не дармували, а працювали і боролись о краще будуче. А Вас, Громадяни, коли затужите за старим краєм і вернете, привитає Вас „Народний Дім" як символ зросту свідомости і сили нашого народу. Комітет будови справить пропамятну книгу, де впише імена всіх жертводавців, а імена цих, що зложать не менче як $50, впише в мармурову таблицю Народного Дому.

Памятайте, що „два рази дає, хто скоро дає".

За Будівельний Комітет:
Григорій Трипалюк, голова;
Гнат Чорний, заст. голови;
Теодор Ваврух, с. Амб., касієр;
Стефан Мойца, заст. касієра;
Адольф Шевчук, секретар.

Жертви слати на адресу:
Теодор Ваврух,
с. Амб., село **Кошляки,**
почта: **Нове Село,**
коло Підволочиск.

НАГНЕТИ

Скора беспечна поміч
Навіть найгірше болючі нагнети перестають боліти скоро лишень наложите Dr. Scholl's Zino-pads.
Вони нищать причину нагнетів — тисненьє і терття черевиків. Тому вони і гоять раз на все. Коли нові черевики спричинюють подражнення, Zino-pads застановлюють се сейчас.
Dr. Scholl's Zino-pads суть тонкі, заосмотрені в проти заразні медичні складники. Ніякого плину, ніякого ризика, ніякого клопоту. Безпечні, певні і скорі результати гарантовані. У всіх аптиках або склепах обуви
Dr Scholl's Zino-pads
Наложіть один—а біль зникне.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ МАКСИМА РІЗАК з села Височько вижне, повіт Турка. Хтоби о нім знав, або він сам, нехай зголоситься на адресу: 141-2
PETER WYSOCZANSKI,
Box 374, Centralia, Pa.

ДО ВИНАЙМУ 4 великі кімнати, ново декоровані, гез, електрика. Рент $13.00 до $18.00. Голоситися до: 41-2
ДЖАНІТОР,
51 Morris Street, Jersey City, N. J.

СТЕФАН ВИНАРЧИК з села Рогізно, пов. Яворів, Гал., пошукує свого брата Миколая Винарчик, котрий має знаходитися в Ohio стейті. Брате, зголосися до мене, я прибув що тільки до Канади. STEPHEN WYNARCHUK, 39 Wilknist Street, Brantford, Ontario, Canada. 140-3

ПОТРІБНО ЖЕНЩИНИ
до роботи в делікатесен шторі, мусить говорити добре по англійськи, в неділі не працюється. Голоситись під ч. 103 — 7th AVE., близько 16-ої ул., NEW YORK CITY. 140-5

ДЛЯ КУПНА або продажі домів або землі, як рівнож в справі обезпечення, голосіться до:
PETER KOWALCHYK,
513 HUSSA ST., LINDEN, N. J.
Tel. Linden 3222. 136—

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН ШТОР
з бучерським урядженем, новий 3-фамілійний дім, 2 гараджі, ріг, рент $140. Ціна $15.000, готівкою $2.000, або винайму штор за $60 місячно; властитель гарантує $500 обороту, коли вложиться і бучерню. Голоситися під ч. 1800 LONG AVE., ріг Leo St., HILLSIDE, N. J. 140-3

НАЙЛІПША ЗЕМЛЯ В ФЛОРИДІ
на помаранчі, огородовину і годівлю курий коло Orlando. Продам 5 акрів і більше, акер по $100, готівкою $50, а решта по $5 місячно. Пишіть до: 134-
GEO. SENNETT,
P. O. Box 201, Hialeah, Fla.

ІНТЕРЕСОВАНИМ
моя адреса є:
Mr. ANTHONY KOKORUZA,
251 E. Broadway,
MUSKEGON HEIGHTS, MICHIGAN.

НА ПРОДАЖ фарма 57 акрів в стейті Ню Джерзи, 65 миль від Ню Йорку, земля чорна, рівна і без каміня, управляється ярину, як: салату, селеру, цибулю, бураки, моркву і т. п.; всі потрібні знаряди. По близші інформації голоситись до: G. DOROSH, R. D. 2, Box 59, Andover, N. J. 142-5

ХТО З УКРАЇНЦІВ або Поляків хотівби виїхати на свіже повітре, літні вакації, в мене може дістати добре і вигідне місце; електрика, вода, телефон, пів милі до міста Hudson, N. Y. Голоситися: 142-7
HRYHORY BARAYKO,
P. O. Box 386, Hudson, N. Y.

Кожда Українка і Українець повинні мати народну відзнаку „Тризуб". Висилаю 14Кт. Тризуби, ніжні і гарно викінчені, $2.00 штука. Для товариств і перепродавців знижені ціни. Замовляйте: 139-44
VOLODIMIR JURKOWSKY,
324 East 34th St., New York, N. Y.

ОДИНОКИЙ УКР. АПТИКАР В ШІКАҐО І ОКОЛИЦІ
МИХАЙЛО ШВЕЦ R. PH.
2201 W. CHICAGO AVENUE,
Phone Humboldt 3712 — 3713.
Виконує рецепти з великою точностю по умірковациних цінах. Добірний склад тутешніх і заграничних лікарств, перфум, кремів, пудрів і тоалетових мил. Великий вибір папіросів і цигар. 134—

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568